

TATTOO CULTURE³⁸

Assoc. Prof. Milen Minchev

Department of Industrial Design,
“Angel Kanchev” University of Ruse
Phone: 0887 55 04 94
E-mail: mminkov@uni-ruse.bg

Abstract: *Is getting tattoos a fad, a wild desire or a permanent trend? Is this position aesthetic or can it already be called a vicious urge? A desire for additional uniqueness complementing our existing biological-genetic personification or a desperate senseless action? A way to dominate, attract additional interest to yourself or an obsession? Subsequent processes of a cosmetic and organic nature in the youngest users of this "modern service", as well as gerontological problems with increasing age. Questions and findings to which unequivocal answers and comments are increasingly difficult to find. When would it be possible to say with a higher degree of probability whether this so-called "tattoo culture" has already peaked? And above all, in what way, who would take responsibility for this and what methodology would be applicable, at least to limit this phenomenon, the consequences of which are: social, cultural, and health-related. This phenomenon, from an aesthetic point of view, is of particular importance to limit, as it represents a deep insult to people with a different attitude towards personal and community behavior.*

Keywords: *aesthetics, value orientation, social commitment, tattoo culture.*

ВЪВЕДЕНИЕ

Въпросът за историческите първоначала на това явление е твърде дискуссионен – вероятно откакто съществуват обособени вече човешки общества. Започвайки от древността: родово-общинните структури, през предмодерните времена (например изолирани дивашки племена), окултистки формации и тайни общества в по-нови времена, религиозни и етнически организации, расистски и терористични гнезда и т.н.

Да вървим към сегашната действителност.

ИЗЛОЖЕНИЕ

Каква според мен е констелацията при татуираните субекти? Най-вече, при публично известните личности – поп и рок звезди, шоумени, разлигавени и самозабравили се артисти, по-рядко телевизионни водещи, общественици, до мутри и бандити. За голяма част от гореизброените татуирането се счита за абсолютно нормално и приемливо, да не кажа за престижно. Това е валидно както за света, така и у нас.

Тук му е мястото да отбележа, че при субектите, принадлежащи към специализирани структури – напр. националните специални части (например „тризбеца“ при американските тюлени, „Спецназ“ при руските сили за специални операции, „свастиките“ при фашистските формирования, „Якудза“ и „Триадите“ при азиатците и много други), възможността за избор е изключена. При тях татуирането със специални символи е „задължително“, тъй като се счита за дефинитивна, институционализирана военно-оперативна принадлежност и характеристика. Друг вече е въпросът за субектите, при които няма тази задължителност. Защо избират да се татуират? Затова акцентът на моето изследване пада именно върху тях, върху българския, нашенски контекст на това явление.

В моето детство и юношество – това бяха превалентно маргинализирани групи (затворници, проявени криминални субекти, специфични представители на женския пол, малцинствени ядра), те се ползваха по „дефиниция“ от подобни „привилегии“. Да не пропусна, тогава спрямо това действие все пак имаше известен контрол от различните институции.

³⁸ Докладът е представен на Научната сесия на Секция „Промислен дизайн“ на 27 октомври 2023 г. с оригинално заглавие на български език: ТАТУКУЛТУРАТА

Вследствие на този контрол това явление беше твърде, твърде изолирано от святната, разумна, прилична, съзнателна социална маса от българския народ. Считаше се, че това е порочно, ненормално, просташко явление, присъщо само на гореспоменатата, подчертавам – маргинализирана тънка прослойка от обществото.

В годините на съзнателния ми живот тази позиция на явлението татуиране коренно се промени. Какво се промени? Промени се това, че сега контрол няма. Няма отговор и за това защо сега няма контрол. Тавтологията не е случайна. Сега гореспоменатите подобни разбирания и нагласи от миналото се считат за отживелици, че са демоде, че подобни схващания са интелектуално тесногърди, ограничаване на лични права и други извратени фантазми и т.н. Сега, това е модно, интересно, нещо като „запазена марка“, „запазен знак“.

Сега да обърна внимание на всички тези „наши герои“, желаещи да се татуират, защо и как го постигат? Вече вниманието ни се фокусира само върху субектите, при които „задължителността“, за която споменах по-горе, отсъства. Вижда се с невъоръжено око, че там доминантен е персоналният нагон за „доукрасяване“, за различност, за оригиналност. Това означава, че проблемът с татуирането си остава дълбоко личностен, дълбоко ценностен и не може да бъде натрапен насила. Не съм чувал за някой татуиран принудително.

Да започем с възрастово деление – очертава се твърде мрачна прогноза. Според мои наблюдения това са най-вече млади хора 15-40 години, повече от женски пол, вече. По-рядко и по-обяснимо – сред най-възрастните хора и при най-малките деца. Фрапантен случай, на който съм очевидец – видях 5-6 годишно момиченце, татуирано с трайна татуировка на плажа това лято.

Предпочитани места за татуиране върху човешката кожа.

Разбира се, че горните и долните крайници са най-често „жертвите“ на това самоиздевателство, по-рядко лицето, и разбира се, най-благодатните „площи“ от анатомично-топографски съображения са гърбът и гръдно-коремната области. И още веднъж, разбира се, женското тяло е „привилегировано“ в това отношение. Разбираемо защо. Но, но, трябва ли да се ограничава притежателят на подобни епидермални интервенции, само в гореупоменатите области? Нищо подобно! И да – наред са „по-специални“, „по-специфични“ сектори от човешката анатомия. Вероятно, всеки от нас ги е виждал или поне чувал. Такива примери се виждат на специализираните, но не табуирани нудистки плажове, телевизионни канали с гриф за родителски контрол, абсолютно достъпната порнографска литература и т.н. Да се замислим дали при децата или още повече при тийнейджерите, в днешния електронизиран свят, дали те не могат да декриптират предпазните кодове и да се ползват до насита на подобни гледки.

Избор на „сюжети“ за татуиране – изключително разнообразни, пазарът на тези услуги е необятен. Флорални, зооморфни, антропоморфни изображения – зверове, дракони, змии, рибецки люспи, през арабески и надписи на латински и други езици (твърдо съм убеден, че много от татуираните не знаят значенията на текстовете, с които са „декорирани“). Често се прибягва към чисто порнографски символи и обекти, както и до макабрени изображения – черепи, кости, прешлени, драни хора и други. Наблюдаваме шедьоври по размах и въображение на татудивотията, нерядко буквално цели фигурални композиции.

За осъществяване на този процес - това са специализираните студия за татуировки – проспериращи предприятия, буквално татуиндустрия. Това са техника, оборудване, консумативи, анестетици, медицински надзор, специални оцветители и пигменти, машините и устройствата за татуиране, и ред други. „Артистите“, извършващи тези „услуги“, са основно художници, плюс помощен персонал – за грубата и довършителна работа. Даваме ли си сметка какви финансови ресурси се употребяват за тази цел? Инкриминиран ли е този бизнес, този нов „бранш“ от закона? Разбира се, че не. Инкриминирано ли е тютюнопушенето? Разбира се, че не. Пушат ли масово деца и младежи ненавършили 18-годишна възраст? Разбира се, че да. Татуират ли се непълнолетни? Разбира се, че да. Резултатите и следствията от татуирането са налице. Да започем с държанието, поведенческите реакции и интелектуалната идентификация на тези „наши герои“. От лични наблюдения, както и споделени мнения с други хора, констатирах следното:

- 1) В по-голямата си част те са с по-агресивно поведение;
 - 2) С арогантен и често с доста циничен език и разюздани нрави: това е твърде обяснимо, нали „специално татуираните места“ трябва да са на показ, да се забележат, да лъснат;
 - 3) Обстоятелствено парадират с капризи от всякакъв характер и са подчертано егоцентрични;
 - 4) В интелектуално отношение с твърде редки изключения – те са с доста ограничен интелектуален потенциал, дори ментална нищета, и в по-малка степен, до отчетливи характеропатии и морбидни проявления;
 - 5) В значително по-малко случаи това са трайно неграмотни или полуграмотни хора;
- Като обобщение – всички тези състояния са взаимно свързани.

Искате примери – ще ви ги съобща посредством въпроси. Забранено ли е да се движим с къси ръкави, къси крачоли или други облекла през горещите сезони или да се обличаме по бански, посещавайки морски, балнеолечебни, СПА или други подобни обекти? Не. И там вече се демонстрира парада на човешката глупост и суета, триумфът на патологичните, некрофилски, порнографски и прочие комплекси.

Бих ли желал, детето ми например, да вижда всичко това? Как да му обясня какво е това „чудо“, как да му разясня, че това не е добро, че това даже е отвратително, как да го предпазя от бъдещи посегателства срещу и върху самото себе си? Знаете, че детското любопитство е в голяма степен безсъзнателно, но и отмъстително, ако не бъде убедително задоволено. Защото за него тези гледки са интересни и провокиращи въображението.

Бих ли желал, разгърден пътен полицаи с космати гърди и татуирани ръчища, на всичкото отгоре украсен със златен ланец, да ме спира и санкционира, защото, видиш ли, съм превишил позволената скорост с 10 км в час?

Да разгледаме и още един „феномен“. Не знам дали е чисто български или световен? Вероятно, не. Национални герои, национални светци, национални символи, които България възпява и славослови, утвърждаващи националната ни гордост и националните ни идеали, като например Ботев, Левски и други, да висят по кълките и шкембетата на разни типове – и о! – парадокс, до тях или от огледалната страна на анатомията да надничат като в абсурдна пиеса мафиотски босове, кечисти, комиксови персонажи, различни зверове и други подобни гадости.

Отварям голяма скоба – забележете, вгледайте се, имаме си такива „човешки екземпляри“, дори сред депутатството и управляващите държавата, е да, за успокоение – в много по-малка степен.

Сега към фундаменталния въпрос – как и по какъв начин официалните институции виждат и обръщат внимание на този проблем? Например:

- 1) Има ли някакви законово закрепени протоколни изисквания за контрол, мониторинг, отсяване, забрана, или поне ограничаване за притежателите на такова „боди изкуство“, да бъдат допускани, назначавани, предпочитани да изпълняват и упражняват обществено значими функции и ангажименти?;

- 2) Отделно би следвало да се замислим за бъдещите здравни последици от това явление. След дългите години, в които съм практикувал професията си на художник, работил съм с всякакви бои и пигменти (с изключение на тези за татуиране), изчел съм достатъчно литература, свързана с химията за производството на тези материали, съм се убедил, че в много голяма степен те са токсични, опасни и вредни при неправилната им употреба. Затова си задавам въпроса: надали тези за татуиране правят изключение – на което бъдещето ще ни даде отговор;

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Не знам защо, но у мен все по-трайно се настанява впечатлението, че вече наред с челните места в света по смъртност от редица болести, сме и в челните места по глупост и пошлост. Какво показва хронологично изследването на това явление? Колко години бяха нужни на „подритваната“ ни от кого или не държава и нация, за да ни настигне и това направо казано „проклятие“, добиващо застрашителни размери? Не повече от 20-30 години. Може би

всеки разумен, редовен, мислещ човек, не би си отговорил еднозначно на тези въпроси. Как пък точно с такива или подобни „феномени“ догонихме, да не кажа, изпреварихме цивилизования свят? Там не сме „втора ръка“, там не сме „трета писта“, там сме равни по „значимост“. Там би следвало с постиженията си в тази сфера да се „гордеем“.

За естетическите компромиси, свързани с този проблем, възнамерявам да направя допълнителни изследвания и да ги представя в следваща публикация. Публикация, която би следвало да се отнася в най-голяма степен за подрастващите и младите хора на България, преди да ги е застигнало това „проклятие“, с цел да ги предпазя доколкото силите ми позволяват.

REFERENCES

Angelov V., The Death of Aesthetics, Agato, Sofia, 2004. (*Оригинално заглавие: Ангелов, В. Смъртта на естетиката?. Агато, София, ISBN 9548761653, 2004*).

Minchev M., Lectures on the discipline “Aesthetics”, University of Ruse “Angel Kanchev”. (*Оригинално заглавие: Минчев М., Лекции по дисциплината „Естетика“, Русенски университет „Ангел Кънчев“*).